

POSTANOWIENIE

20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 20 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko W. O.
o zapłatę
oraz z powództwa Banku w W.
przeciwko W. O.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W. O.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 30 marca 2022 r., I AGa 345/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz radcy prawnego A. L. 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, obejmujących należną stawkę podatku od towarów i usług, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z powództwa Bank SA z siedzibą w W. przeciwko W. O. o zapłatę, uwzględnił powództwo w całości, a w sprawie z powództwa Banku w W. przeciwko W. O. o zapłatę, uwzględnił powództwo w całości, za wyjątkiem roszczenia o odsetki za okres sprzed 14 września 2017 r.

Wyrokiem z 30 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej pozwany, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych, oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez Sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która to ocena powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku.

W ocenie pozwanego w sprawie istnieje również potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 380 k.p.c.

Zdaniem skarżącego przedmiotowa skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem orzeczenie Sądu narusza art. 227 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa,

jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Podnieść należy, że art. 378 § 1 k.p.c. stanowi, iż sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury z ustanowionego w tym przepisie obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. wyroki SN: z 5 października 2018 r., I CSK 608/17; z 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17; z 11 kwietnia 2018 r., II PK 20/17; z 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17; postanowienia SN: z 14 marca 2018 r., II PK 120/17; z 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15). W

przypadku wyroku oddalającego apelację, konieczne jest też wyraźne zaznaczenie, że sąd drugiej instancji podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, dokonaną przez ten sąd ocenę dowodów oraz ocenę materialnoprawną roszczenia (zob. wyroki SN: z 22 listopada 2017 r., II UK 556/16; z 15 grudnia 2011 r., II UK 106/11; z 8 września 2015 r., I UK 431/14). Z taką sytuacją mamy natomiast do czynienia w niniejszej sprawie.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia SN: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08).

Należy wskazać, że w orzecznictwie wyjaśniono, iż jeżeli w sprawie występuje zawodowy pełnomocnik, wniosek strony zgłoszony w trybie art. 380 k.p.c. powinien zostać sformułowany jednoznacznie, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez profesjonalnego pełnomocnika treści wprost w tych pismach niewyrażonych. Przy braku takiego wniosku, przeprowadzenie wspomnianej kontroli nie jest natomiast dopuszczalne (zob. postanowienie SN z 13 października 2020 r., II UZ 20/20).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia SN:

z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Wywody zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzają się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że przy jego ferowaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązyany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku powoda Bank Spółki Akcyjnej o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. Ustanowiony pełnomocnik wniósł bowiem odpowiedź na skargę po upływie ustawowego terminu od doręczenia odpisu skargi kasacyjnej powodowi (k. 652 w zw. z 653). Odpowiedź na skargę kasacyjną może być wniesiona w terminie dwutygodniowym od doręczenia odpisu skargi (art. 398⁷ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). W orzecznictwie wyjaśniono, że takiej odpowiedzi nie stanowi tak nazwane pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (zob. m.in. wyroki SN: z 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, z 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00 i z 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01 oraz postanowienie SN z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18). W konsekwencji nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów postępowania.

O kosztach pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 68 ze zm.), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769), a więc przy zastosowaniu § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

[S.J.]

[ał]

